

چهره مقاومت در رسانه‌ها: حزب الله و آزادی جنوب لبنان

محمد محسن، عباس مزنر، صورة المقاومة
فی الاعلام: حزب الله و تحرير جنوب لبنان، بيروت:
مرکز الدراسات الاستراتيجية والبحوث والتوثيق،
۲۰۰۱، ۴۱۵ ص.

دکتر حجت رسولی

استادیار دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دانشگاه شهید بهشتی

کتاب «صورة المقاومة فی الاعلام» «چهره مقاومت در رسانه‌ها» از سوی مرکز مطالعات و تحقیقات راهبردی در سال ۲۰۰۱ در بیروت منتشر شده است. این کتاب که توسط دو نفر از محققان به نام دکتر محمد محسن و دکتر عباس مزنر گردآوری شده در واقع، مجموعه مقالاتی است که به قلم جمعی از محققان و نویسندگان نگارش یافته است. کتاب مورد نظر از یک مقدمه و شش بخش اصلی تشکیل شده که مجموعاً دربردارنده شانزده مقاله است که هر یک به موضوعی خاص درباره مقاومت اسلامی لبنان یا

کشوری که مقاومت اسلامی در رسانه‌های آن بررسی شده اختصاص دارد. در پایان، سه الحاقیه به کتاب ضمیمه شده که عبارت است از: معرفی مناطق مرزی آزاد شده و مزارع شبعاء؛ گزارشی از مهمترین عملیات مقاومت اسلامی در مواجهه با اسرائیل و شکست اسرائیل و عقب نشینی آن در کاریکاتورهای روزنامه‌ها، این کتاب در ۴۱۵ صفحه به چاپ رسیده است. نویسندگان مقالات این کتاب، جملگی از محققان و استادان دانشگاهها و افراد صاحب نظر در مسایل خاورمیانه به شمار می آیند و عبارتند از:

۱. امین اسکندر؛ محقق و نویسنده در زمینه مناقشه اعراب و اسرائیل و مسایل اسلامی. وی مدیر مرکز مطالعات مناقشه اعراب و صهیونیسم و سردبیر «مجله رؤیه والمعرفة» است. کتابهای گوناگونی از این نویسنده منتشر شده است. از جمله: ذاكرة و رؤیا؛ ملارك ناصرية؛ عبور الهزيمة؛ تحالف كوبنهاجن؛ الحركة القومية العربية و ...

۲. هایگ اوشاگان Hayg Oshagan
از اعضای دانشگاه ایالتی
واین Wayne State میشیگان است.

دانشکده حقوق دانشگاه لبنان و پژوهشگر در مسایل حقوقی. وی کتاب «دراسات فی قانون العمل اللبناني» را در سال ۱۹۹۹ و کتاب دیگری را درباره حقوق اداری در سال ۲۰۰۰ چاپ کرده است و اکنون به کار تحقیقات مشغول است.

۶. طلال سلمان؛ صاحب روزنامه «السفير» و سردبیر این روزنامه. طلال سلمان که روزنامه نگاری را از سال ۱۹۵۹ آغاز کرد و در روزنامه ها و مجلات مختلف لبنان فعالیت داشت، از سال ۱۹۶۷ تاکنون عضو سندیکای روزنامه نگاران لبنان است و جایزه بین المللی روسی «ویکتور پوسوالیوک» را به خاطر بهترین روزنامه نگاری در مسایل خاورمیانه در سال ۲۰۰۰ دریافت کرده است. از آثار او «مع فتح الفدائیین»؛ «ثرثره فوق بحیره لیمان»؛ «الی امیره اسمها بیروت»؛ «حجر یثقل لیل الهزيمة» و «الهزيمة لیست قدراً» است.

۷. محسن صالح؛ دکترای فلسفه از دانشگاه تمبل Temble آمریکا و استاد فلسفه و جامعه شناسی در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه لبنان و عضو هیأت علمی

وی همچنین مدتی را در دانشگاههای دیگر کالیفرنیا و میشیگان به کار تحقیق و تدریس گذرانده است و مقالاتی از وی در مجلات روانشناسی و علوم سیاسی به چاپ رسیده است.

۳. علی رمال؛ دکترای علوم ارتباطات از دانشگاه بوردو و رییس دانشکده ارتباطات و مطالعات در دانشگاه لبنان. وی از سال ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۶، مدیریت بخش مطبوعات این دانشکده را بر عهده داشته است، عضو دفتر مرکزی روابط عمومی و تبلیغات دانشگاه لبنان و عضو هیأت تحریریه مجله «الجامعة» است. وی علاوه بر تدریس، تحقیقاتی را در زمینه رسانه ها و مؤسسات تبلیغاتی و شبکه های ماهواره ای و تحول در مالکیت رسانه ها انجام داده است.

۴. احمد زین الدین؛ دارای مدرک دکتری علوم تبلیغات و ارتباطات از فرانسه و استاد مطبوعات و فن آوری اطلاعات در دانشگاه لبنان. وی به کار مطبوعاتی و پژوهش در زمینه رسانه ها و ارتباطات اشتغال دارد.

۵. جرج سعد؛ دکترای حقوق عمومی از پاریس و استاد حقوق عمومی و اداری در

مرکز مشورتی مطالعات و عضو بنیانگذار کنفرانس صدرالدین شیرازی. از وی آثاری منتشر شده است که از آن جمله می‌توان به تفسیر «ملاصدرا» به زبان انگلیسی و آثاری در زمینه تمرکززدایی اداری اشاره کرد. در حال حاضر نیز به نوشتن کتابی درباره حکمت عروضی ابن سینا مشغول است.

۸. عواطف عبدالرحمان؛ دکترای ارتباطات از دانشگاه قاهره و استاد دانشکده ارتباطات در دانشکده قاهره و نایب رییس شورای آموزش ارتباطات در نایروبی کنیا و عضو هیأت علمی و سندیکاهای حرفه‌ای. مهمترین آثار او عبارت است از: مصر و فلسطین؛ مقدمه‌ای در مطبوعات آفریقا، تحلیل محتوای مطالعات رسانه‌ای؛ مسایل رسانه‌ای معاصر.

۹. طلال عتریسی؛ دکترای جامعه‌شناسی تربیتی از دانشگاه سوربن پاریس و استاد جامعه‌شناسی در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه لبنان و عضو شورای علوم تربیتی لبنان و مدیر پیشین مرکز مطالعات استراتژیک در بیروت و پژوهشگر در مسایل سیاسی و فرهنگی و تربیتی.

۱۰. نبیل عمیس؛ دکترای ارتباطات از دانشگاه «ایالتی واین» Wayne State میشیگان آمریکا و فوق لیسانس از مرکز مطالعات دانشگاه لیستر (Leicester) انگلیس و پژوهشگر در مسایل ارتباطات و کارشناس بررسیهای آماری. وی مقالات فراوانی درباره بازتاب مسایل خاورمیانه در مطبوعات غربی نوشته است.

۱۱. جرج کلاس؛ دکترای ادبیات از دانشگاه لبنان و استاد دانشکده مطالعات و تبلیغات دانشگاه لبنان و عضو هیأت اداری سندیکای نویسندگان لبنانی و عضو شورای عالی کاتولیک روم در لبنان و عضو دفتر مرکزی روابط عمومی و تبلیغات دانشگاه لبنان و عضو هیأت تحریریه مجله «الجامعة» است. وی از سال ۱۹۹۸، سرگرم نوشتن کتاب جنگ تبلیغاتی درباره تبلیغات مقاومت بر ضد ارتش و جامعه اسرائیل هنگام اشغال جنوب لبنان است.

۱۲. محمد محسن؛ دکترای علوم رسانه‌ای در دانشگاه لیستر (Leicester) انگلیس؛ استاد خبرنگاری تلویزیونی و تبلیغات و نظرسنجی در دانشکده رسانه‌ها و

اسناد دانشگاه لبنان؛ رییس سابق گروه روزنامه نگاری همین دانشکده در سال ۱۹۹۸ و ۱۹۹۹، عضو کمیته برنامه ریزی و عضو دفتر مرکزی رسانه ها و روابط عمومی دانشگاه لبنان؛ پژوهشگر در تولید اخبار و تبلیغات و جنگ روانی. وی تحقیقات مفصلی در زمینه تخصصی خود انجام داده و مقالات متعددی از وی به چاپ رسیده است. از آثار اوست: کتاب جنگ تبلیغاتی (۱۹۹۸) درباره جنگ روانی میان مقاومت لبنان اسرائیل طی مدت اشغال جنوب لبنان.

۱۳. عباس مزنر؛ دکترای علوم ارتباطات از دانشگاه سوربن پاریس و استاد دانشکده مطالعات و تبلیغات دانشگاه لبنان و رییس پیشین بخش مطبوعات این دانشگاه. وی پژوهشگر در زمینه تبلیغات رسانه ای است و در نوشتن کتابهای زیر مشارکت داشته است: الحرب الاعلامية، الاعلام والاتصال. عباس مزنر دارای تحقیقات دیگری نیز هست.

۱۴. فریال مهنا؛ دکترای ارتباطات و استاد جامعه شناسی ارتباطات در دانشگاه دمشق و رییس گروه ارتباطات این دانشگاه و عضو سندیکای روزنامه نگاران عرب و عضو

هیأت تحریریه مجله «الثقافة الايطالية» «جیرکو» و عضو جمعیت تنظیم خانواده سوریه. وی کتابهایی نوشته است؛ از جمله: «وکالات الانباء»؛ «تقنيات الاقتناع في الاعلام الجماهيري»؛ «الاعلام والنظم السياسية» و همچنین مقالاتی در مجلات عربی و غیر عربی از او به چاپ رسیده است.

۱۵. محمد نور الدین؛ دکترای تاریخ و استاد تاریخ و زبان ترکی در دانشکده ادبیات دانشگاه لبنان و پژوهشگر در مسایل ترکیه. وی تألیفات و مقالات گوناگونی را منتشر کرده است، از جمله: «ترکیا فی الزمن التحول»؛ «قبة و عمامة»؛ «ترکیا الجمهورية الحائرة»؛ «حجاب و حراب»؛ وی از سال ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۵ مجله «شوون ترکیه» را در بیروت منتشر کرد.

۱۶. محمدرضا وصفی؛ دانشجوی دکترای مطالعات تطبیقی مسیحیت و اسلام در دانشگاه یوعی بیروت؛ وی تألیفاتی در زمینه ادبیات و مسایل دینی دارد و پژوهشگر در مسایل اسلامی و عربی و فرهنگی است.

موضوع این کتاب، همچنان که از نام آن پیداست، بازتاب جریان مقاومت اسلامی

لبنان و ایستادگی آن در برابر اسرائیل و آزاد سازی جنوب لبنان در رسانه های کشورهای مختلف است. نویسندگان کوشیده اند با بررسی رسانه ها و مطبوعات هر یک از کشورهای مورد بحث، نگرش این رسانه ها به مقاومت اسلامی و تصویری را که از این جنبش و پیروزی نهایی آن ارایه کرده اند مطرح سازند. در حقیقت، این کتاب به دنبال یافتن پاسخ این دو پرسش است که:

۱. رسانه های کشورهای مختلف، چگونه چهره ای را از مقاومت اسلامی لبنان ترسیم کرده اند؟

۲. چرا چنین تصویری از مقاومت در این رسانه ها شکل گرفته است؟

این کتاب در پاسخ به این دو پرسش، نسبتاً موفق بوده است. مؤلفان در مقدمه کتاب، نگرش جهانی به اعراب را مطرح کرده و تفاوت این نگرش میان غربیها و شرقیها یا کشورهای اروپایی و غیراروپایی را متذکر شده اند. تصور غربیها از اعراب، ریشه در مسایل تاریخی دارد. نگرش آنان، از فتوحات اسلامی نشأت نگرفته و طی قرون وسطی پرورش یافته و حوادثی چون جنگهای صلیبی، بار دیگر آن را تقویت کرده و

سرانجام مسایل جدیدی چون مناقشه اعراب و اسرائیل در دامن زدن به آن تأثیر داشته است. تلاشهای مستشرقان و حرکتهای استعماری نیز در ارایه چهره ای کریه از مردم عرب، تأثیر فراوانی داشته است و آنان را مردمانی وحشی، مکار و تروریست معرفی کرده است. این تصویر به شیوه های مختلف به باورهایی در افکار مردم مغرب زمین تبدیل شده و امروزه مهمترین موضوعات جنگ روانی بر ضد اعراب را تشکیل می دهد و سرانجام به رغم تحولات جدید، آمریکا همچنان بر معرفی اعراب به عنوان افرادی ستیزه جوی و تروریست پای می فشارد و رسانه های اسرائیل نیز می کوشند حتی مقاومت اسلامی لبنان را تروریست معرفی کنند. رسانه های کشورهایهایی چون فرانسه و انگلیس نیز همانند اسرائیل می کوشند چهره ای که مستشرقان و استعمارگران از اعراب و مسلمانان ترسیم کرده اند، تبلیغ کنند و نسبت به گسترش بنیادگرایی اظهار نگرانی کنند و مقاومت اسلامی و موفقیتهای آن را نوعی تعادل قدرت میان اسرائیل و سوریه و نمودی از درگیری میان

غرب و اسلام و وابسته به ایران قلمداد کنند. تصویر رسانه‌های کشورهای عربی از مقاومت اسلامی به کلی با نگرش کشورهای غربی متفاوت است، ولی باید توجه کرد که در کشورهای عربی نیز دو تصویر در این زمینه قابل مشاهده است. یکی، تصویری که از سوی حکومتها و سازمانهای دولتی ارایه می‌شود و دیگری، تصویری که از سوی مطبوعات وابسته به نهادهای مردمی ترسیم می‌گردد. رسانه‌های خبری کشورهای عربی به دلیل وابستگی به رژیمهایی که همواره نگران گسترش بنیادگرایی و بیداری اسلامی و مقاومت و انتفاضه هستند، نتوانسته است حمایت قابل قبولی از مقاومت اسلامی به عمل آورد. در این میان، رسانه‌های دو کشور لبنان و سوریه، وضعیت دیگری دارند، زیرا آنان همواره پشتیبان مقاومت اسلامی بوده و بر نقش اساسی آن در آزادی زمینهای لبنان و اخراج صهیونیستها از سرزمینهای اشغالی تأکید ورزیده‌اند. رسانه‌های کشور ترکیه - بسته به گرایشهای مختلفی که دارند - برداشتهای متفاوتی از مقاومت اسلامی ارایه کرده‌اند که به طور کلی برگرفته از نظرات و دیدگاههای

رسانه‌های غربی است. رسانه‌های ایران به علت نگرش اصولی به مقاومت اسلامی که نگرشی دینی و ایدئولوژیک به مقاومت است و همچنین به علت پایبندی حزب الله به مسئله «ولایت فقیه»، تصویر ویژه‌ای از مقاومت به دست می‌دهد و همواره از آن حمایت می‌کند. پیوند حزب الله و ایران، پیوندی عمیق و الهی است که به سابقه تاریخی حزب و نقش «امام خمینی» در دفاع از مقاومت برمی‌گردد. دیدگاه مشترک حزب الله و ایران درباره ضرورت مبارزه با صهیونیسم اشغالگر و آزاد سازی سرزمین مقدس فلسطین در تعمیق روابط میان آن دو تأثیر داشته است. رسانه‌های ایران، راه مقاومت را راه مقدسی می‌دانند که باید تا آزادی سرزمینهای اشغالی ادامه یابد.

بررسی بخشهای مختلف کتاب

بخش اول. بررسی سیاسی، اجتماعی و

حقوقی مقاومت

این بخش، شامل چهار مقاله است با

عناوین:

۱. حزب الله، تاریخ و نماد، از

طلال سلمان

۲. مقاومت و حقوق بین الملل، از

جرج سعد

۳. مقاومت و تبلیغات؛ بررسی

جامعه شناسی، از محسن صالح

۴. چهره مقاومت در تبلیغات مقاومت،

از عباس مزنر

در این بخش، ضمن یادآوری عوامل

شکل گیری حزب الله، به ریشه های تاریخی

حزب و رهبری آن اشاره شده و مشروعیت

مقاومت از نظر حقوق بین الملل اثبات

گردیده است. طلال سلمان در مقاله خود با

مروری به حوادث سالهای گذشته لبنان، از

دهه هفتاد به بعد، چگونگی شکل گیری

حزب الله را تشریح کرده است. وی با

یادآوری موقعیت شیعیان لبنان و نقش

امام موسی صدر در ایجاد جنبش امل،

تحولاتی را که به تشکیل حزب الله انجامید

بررسی کرده است. مسایلی مانند: ناامیدی

احزاب و گروههای مبارز در مقابله با اسرائیل؛

پیروزی انقلاب اسلامی ایران و نقش ایران و

سوریه در این تحولات، وی از

سیدحسن نصر الله به عنوان سمبل مقاومت و

فرهنگ شهادت طلبی و مبارزه دینی و از خود

گذشتگی یاد کرده است. جرج سعد در مقاله

خود با اشاره به حملات اسرائیل به جنوب

لبنان، اشغال این منطقه و جنایات این رژیم

را از نظر حقوق و قوانین بین المللی بررسی

کرده و رژیم صهیونیستی را مسئول جبران

خسارتهای وارده به کشور لبنان شناخته

است. وی سپس با اشاره به مشروعیت

مقاومت از نظر منشور سازمان ملل متحد،

عواملی را که به رسوایی اسرائیل و ظهور و

رسمیت و مشروعیت یافتن مقاومت از منظر

جهانیان انجامید برشمرده است. عواملی

مانند: حملات اسرائیل به جنوب لبنان،

کشتار قانا؛ قطعنامه ۴۲۵ سازمان ملل متحد

و سرانجام توافقنامه آوریل ۱۹۹۶ که برگ

برنده ای برای حزب الله محسوب شد.

محسن صالح در مقاله خود مقاومت را از

نقطه نظر جامعه شناسی بررسی کرده و

در این زمینه از دیدگاههای جامعه شناسان

غربی بهره جسته است.

بخش دوم. مقاومت در رسانه های لبنان

این بخش از دو مقاله تشکیل شده

است با عناوین:

۱. چهره مقاومت در رسانه های

لبنان؛ از جرج کلاس

۲. کلمه شهادت در تبلیغات حزب الله، از عباس مزنر و محمد محسن در این بخش، سیمای مقاومت اسلامی در رسانه های متعدد لبنان و طرز برخورد رسانه های متنوع این کشور با مقاومت مطرح شده است. همچنین مسئله شهادت و تأثیر عمیق آن در استمرار مقاومت اسلامی بررسی و تحلیل شده است. جرج کلاس با اشاره به تنوع افکار و اندیشه ها در لبنان رویکرد رسانه های لبنان به مقاومت اسلامی را مثبت ارزیابی کرده و آنان را مدافع و مؤید مقاومت معرفی کرده است. در واقع، عملکرد مقاومت موجب شده است که مردم لبنان مقاومت را جنبشی متعلق به فرقه ای خاص نشمرند، بلکه به آن به چشم جنبشی مردمی که به کل سرزمین لبنان و به همگان تعلق دارد بنگرند؛ جنبشی که به نمایندگی از همه اعراب با اسرائیل در حال نبرد است. عباس مزنر و محمد محسن در مقاله «کلمه شهادت در تبلیغات مقاومت اسلامی»، ضمن بررسی فرهنگ شهادت در اسلام و مذهب شیعه و شهادت امام حسین (ع) و موضوع عاشورای حسینی، تأثیر این

فرهنگ را در حرکت مقاومت مطرح کرده اند. در این مقاله، برجسته بودن فرهنگ شهادت در مقاومت اسلامی و تبلیغات آن و تأثیر عمیق این فرهنگ در ایجاد روحیه مقاومت و امید و سرانجام، پیروزی در برابر دشمن، یادآوری شده است.

بخش سوم. مقاومت در رسانه های کشورهای عربی

این بخش، شامل چهار مقاله است با عناوین:

۱. چهره مقاومت در نزد نویسندگان و اندیشمندان عرب، از دکتر طلال عتریسی.

۲. مقاومت در رسانه های سوریه، از دکتر فریال مهنا.

۳. مقاومت در مطبوعات مصر، از دکتر عواطف عبدالرحمان.

۴. تحول در نگرش شبکه های ماهواره ای کشورهای عربی به مقاومت، از دکتر علی رمال.

در این بخش، طلال عتریسی، نخست سناریوهای مختلف درباره چگونگی عقب نشینی اسرائیل از جنوب لبنان را که تا

عبدالرحمان، بازتاب «مقاومت لبنان» را در سه روزنامه «الأهرام»، «الاهالی» و «الشعب» مورد توجه قرار داده و چند موضوع مهم را در این روزنامه‌ها یادآور شده است:

الف. در نگرش این روزنامه‌ها به مقاومت اسلامی، اختلاف نظر اساسی به چشم نمی‌خورد.

ب. نقش حزب الله و رهبری آن در مبارزه با اسرائیل، نقشی اساسی است.

ج. عناصر شبه نظامی آنتوان لحد، افرادی مزدور محسوب می‌شوند.

د. عقب‌نشینی اسرائیل از جنوب لبنان، نوعی ذلت و فرار تلقی می‌شود.

ه. در مجموع این روزنامه‌ها نقش حمایت‌کننده از حزب الله را ایفا کرده‌اند.

علی‌رمال نیز با معرفی شبکه‌های ماهواره‌ای کشورهای عربی، بازتاب اقدامات مقاومت اسلامی را در این شبکه‌ها بررسی کرده و مطالب خود را با عناوین زیر به بحث کشیده است:

- مقاومت، جنبشی نظامی دینی است.

- نقش مذهب شیعه و اندیشه‌های

شیعی در پیروزی حزب الله.

- عملیات شهادت طلبانه.

پیش از عقب‌نشینی مطرح بوده است برشمرده و سرانجام، سناریوی عقب‌نشینی پیش از موعد این رژیم را که به اجرا درآمد تشریح کرده است. سپس به بازتاب پیروزی مقاومت اسلامی در میان نویسندگان عرب و علل این پیروزی و درس‌های آموختنی از آن پرداخته است و نقش عناصری مانند نیروی انسانی، عقیده، جانبازی، رهبری و پشتیبانی‌های منطقه‌ای را در مواجهه با دشمن یادآور شده است. امکان تمیم و الگو گرفتن از پیروزی حزب الله از موضوعهای دیگر این مقاله است و سرانجام، احتمالات و سناریوهایی که درباره آینده حزب الله مطرح گردیده، آخرین مطلب این مقاله است. نویسنده در نگارش مقاله از منابع متنوعی استفاده کرده است. فریال مهنا، پوشش خبری مطبوعات سوریه درباره حوادث مربوط به مقاومت لبنان را به اصول و مبانی سیاسی این کشور مرتبط دانسته است. براین اساس، همواره مطبوعات سوریه با تأکید بر جنبه راهبردی مقاومت لبنان برای سوریه از آن حمایت کرده‌اند و نوشته خود را با تکیه بر مطالب دو روزنامه «البعث» و «تشرین» تهیه کرده است. عواطف

- تأثیر ایران در پیروزی حزب الله.

- روابط ایران و لبنان.

- مشروعیت منطقه ای و اقلیمی

حزب الله.

- رابطه حزب الله با ارتش لبنان.

- تلویزیون المنار منبع خبری

شبکه های عربی و غربی و برخی عناوین دیگر.

بخش چهارم. مقاومت در رسانه های جهان اسلام

این بخش، شامل دو مقاله است:

۱. آزادی جنوب لبنان در رسانه های

ایران، از آقای محمدرضا وصفی.

۲. مقاومت در رسانه های کشور

ترکیه، از محمد نور الدین.

محمدرضا وصفی در مقاله ای مختصر

رویکرد انقلاب اسلامی ایران به مظلومان

سراسر جهان و اهمیت دفاع از حقوق مردم

عرب در انقلاب اسلامی ایران و موضع گیری

اساسی و اصولی ایران در مقابل

صهیونیست ها را مورد تأکید قرار داده است.

در این مقاله، مسئله لبنان و فلسطین،

موضوع اساسی در انقلاب اسلامی ایران

شمرده شده و نقش انقلاب در معادلات

منطقه ای و مبارزات حق طلبانه در خاورمیانه

تشریح شده است. سپس، موضع گیری

رسانه های ایران در قبال پیروزی حزب الله

بررسی شده و اصطلاحاتی که در

روزنامه های ایران با بار مثبت و انقلابی در

معرفی لبنان به کار گرفته شده است مورد

بررسی قرار گرفته است. رسانه های ایرانی

در تأیید مقاومت اسلامی لبنان و پیروزیهای

آن در آزادسازی اراضی لبنان، متعهدانه

رفتار کرده و آن را پیروزی همه ملت لبنان

برشمرده اند. محمد نورالدین نیز در بررسی

رسانه های ترکیه، مطالب زیر را مورد تأکید

قرار داده است:

- با توجه به تنوع رسانه های ترکیه،

نگرشهای متفاوتی نسبت به مقاومت در آنها

به چشم می خورد؛ به طوری که حتی در یک

رسانه نیز انواع دیدگاهها، قابل مطالعه است.

- عوامل تاریخی، سیاسی، مذهبی و

مسائل منطقه ای و بین المللی در رویکرد

این رسانه ها تأثیر گذارند.

- در رسانه های ترکیه هرگز اصطلاح

«مقاومت اسلامی» به چشم نمی خورد و تنها

از اصطلاح «حزب الله» استفاده می شود.

تأکید بر اینکه سه روزنامه یدیعوت اهرنونوت و معاریو و هآرتص، مهمترین روزنامه های اسرائیل هستند به وابستگی هریک به خانواده ای خاص اشاره شده و سپس بحثهای مفصلی براساس مطالب روزنامه، تحت عناوین زیر انجام گرفته است:

- هر کنشی، واکنشی دارد.

- روش بزن و بگیریز.

- عقب نشینی در مطبوعات اسرائیل.

بخش ششم. مقاومت در رسانه های

غربی

این بخش، شامل سه مقاله است:

۱. چهره مقاومت اسلامی

در مطبوعات انگلیس، از دکتر محمد محسن

۲. چهره حزب الله در مطبوعات

آمریکا، از دکتر نبیل عمیس و هایگ

اوشاگن.

۳. چهره مقاومت اسلامی در

مطبوعات فرانسه، از دکتر احمد زین الدین.

محمد محسن با بررسی رسانه های

انگلیسی نشان داده است که این رسانه ها

تصویر درستی از مقاومت به دست نمی دهند

و اسرائیل توانسته است حوادث مربوط به

- به رغم عوامل فراوانی که می تواند

نگرش منفی رسانه های ترکیه نسبت به

مقاومت اسلامی را در پی داشته باشد،

مقاومت توانسته است در بسیاری از

رسانه های اسلامی، جایی باز کرده و مورد

تأیید قرار گیرد.

- اگر رسانه های تبلیغاتی کشور های

عربی با برنامه ریزی عمل می کردند

می توانستند در محافل مطبوعاتی ترکیه

تأثیر بگذارند.

بخش پنجم. مقاومت در رسانه های

اسرائیلی :

مقاله مقاومت در مطبوعات اسرائیل

به قلم امین اسکندر، تنها مطلب این بخش

است. نویسنده با اشاره به چشمداشت های

اسرائیل به خاک لبنان و اقدامات

اشغالگرانه این رژیم؛ واکنش های درون جامعه

لبنان را بررسی کرده است. سپس اهمیت

تبلیغات در رژیم صهیونیستی را متذکر شده

و با اشاره به نقش رادیو و تلویزیون و

سیستم های تبلیغاتی مختلف و تأثیر گذاری

آن، مراکز مختلف تبلیغاتی در وزارتخانه های

اسرائیل را بر شمرده است. در این نوشته با

منطقه را آن چنان که خود می‌خواهد به مطبوعات انگلیس القا کند و از ارتش اسرائیل، چهره‌ای مثبت و دفاعی بسازد و در مقابل، مقاومت اسلامی را جریانی متعصب و تندرو و مرتبط با تروریستها معرفی کند، در نتیجه، مقاومت در رسانه‌های انگلیس به عنوان جنبشی که برای آزادی وطن و سرزمین اشغال شده خویش مبارزه می‌کند مطرح نیست، بلکه چهره‌ای مشوه و مبهم از آن تصویر شده که خود ریشه در سوابق تاریخی سیمای اعراب و مسلمانان از نظر غربیها و نگرش آنان به اسلام سیاسی در سالهای اخیر دارد. درباره‌ی رسانه‌های آمریکایی، نویسندگان مقاله مزبور با بررسی دو روزنامه‌ی مهم نیویورک تایمز و لس‌آنجلس تایمز چنین نتیجه گرفته‌اند که مطبوعات آمریکایی به علت گرایش به اسرائیل در پوششهای خبری خود جانب این رژیم را می‌گیرند و دو روزنامه‌ی فوق‌الذکر نیز تصویری منفی از «حزب‌الله» ارائه کرده‌اند. هرچند در نگرش این دو روزنامه چرخش قابل ملاحظه‌ای پدید آمده، ولی این تحول برای ارایه‌ی تصویر درستی از حزب‌الله کافی نیست، از این رو روزنامه‌های آمریکایی از رویدادهای

دوران جنگ در جنوب لبنان و در پی عقب‌نشینی رژیم صهیونیستی از خاک لبنان، تصویر واقعی و قابل قبولی ارائه نمی‌کنند. سرانجام، احمد زین‌الدین با انتخاب سه روزنامه‌ی فرانسوی لوموند، لیبراسیون و فیگارو عملکرد این روزنامه‌ها را در هفته عقب‌نشینی اسرائیل از جنوب لبنان بررسی کرده است.

در پایان باید بگوییم این کتاب که از سوی جمعی از پژوهشگران و استادان صاحب‌نظر به رشته‌ی تحریر درآمده، توانسته است تصویر رسانه‌های تعدادی از کشورها را از چهره‌ی مقاومت اسلامی پیش از آزادی جنوب لبنان و پس از آن به خوبی نشان دهد. این کتاب، گام دیگری در معرفی مقاومت اسلامی در جهان اسلام به شمار می‌آید و همان‌طور که نویسندگان نیز یادآور شده‌اند، کمیاب بودن کتابها و تحقیقاتی نظیر این کتاب درباره‌ی مقاومت بر اهمیت این تلاش می‌افزاید.

